

Češko. — Plener je razkladal te dni svojim volilcem, članom hebske trgovske zbornice, politični položaj. Njegov govor je bil dolg, pa ne posebno jasen. O pogajanji z vlado ni nič gotovega povedal, ali videlo se je iz njegovih izjav, da kaj definitivnega mej vlado in levico še ni dogovorjenega. Z vlado Plener ni prav zadovoljen. Premalo odločno pospešuje češkonemško spravo. Plener misli, da bi vlada morala kar razpustiti deželni zbor in potem pri volitvah skrbeti, da dobi tako večino, ki bi bila pripravljena izvršiti spravo. Če se Pražaku pokliče v ministerstvo kak naslednik, mora se tudi poklicati še jeden levičar v ministerstvo, da se razmerje strank ne premeni, sicer bi levica ne mogla podpirati vlade. Levica mora zahtevati, da se Nemcem ohrani sedanja posest. Kaj je Plener razumel pod to besedo, pa ni povedal. Tega menda vendar ne, da bi se na mesto vsacega nemškega uradnika, ki gre v pokoj, smel zopet imenovati samo Nemec.

Vatikan. — Papež je baje sklenil sklicati v mesecu septembru konzistorij, v katerem bo imenoval tri nove kardinale.

Italija in Francija. — Odkar je v Italiji Brin, minister vnanjih reči, so se odnošaji mej Italijo in Francijo očitno zboljšali. Brin je napačna mnenja, katera so imeli Francozi o Italiji, pojasnil in oživil v Franciji zopetno zupanje v Italijo. Prejšnje ministerstvo je imelo to napako, da v svojem prijateljstvu z Nemčijo ni zamoglo zakrivati očitnega sovraštva proti Franciji, kakor da bi se ne moglo biti velik prijatelj enega in se ob enem prijazno obnašati proti družemu. To pa ravno Brin razume. On gleda na to, da Italija ostane zvesta zaveznica Nemčije, ob ednem pa skrbi, da se ne zameri sosedni Franciji in da živi v prijaznih odnošajih z njo. Sad te prijazne italijanske politike nasproti Franciji je okoliščina, da bo k velikim Kolumbovim slavnostim v Genovo k pozdravu italijanskega kralja tudi Francija poslala svoje ladije.

Srbija. — Nova liberalna vlada gospodari kaj oblastno. Radikalni uradniki odpuščajo se iz službe in nadomeščajo z liberalci. Sploh se vlada, uporabljajoča vse sredstva, pripravila prav pridno na srdit boj, ki bo pri novih volitvah v skupščino. Toda tudi radikalci, ki imajo sedaj še večino v skupščini, ne počivajo, temveč napravljajo prav pridno shode, na katerih se posvetujejo o narodni organizaciji in se pripravljajo na veliki shod, ki bode dne 4. t. m. v Aleksinci. — Skupščina razpustila se bode baje s početkom novembra in nove volitve se bodo razpisale decembra meseca. Vkljub temu, da bo vlada vse storila, da bi prodrila, je vendar bolj gotovo, da zmagajo zopet radikalci, posebno ker so na njih strani tudi naprednjaki.

Bolgarija. — Dne 27. minolega meseca otvorila se je v Plovdivu razstava. Otvorjenju prisostvali so knez Ferdinand, vsi ministri in vsi drugi vojaški in civilni dostojanstveniki. Pomenljivo je to, da je turška vlada, ki je iz početka nasprotovala razstavi, kar naenkrat premenila svoje mnenje in se jela prijazno kazati podjetju. Ona ni samo turške industrije pozvala, da se udeleže razstave, temveč je imenovala celo posebno razstavnega komisarja.

Anglija. — Gladstone je načrt homerule, t. j. zakona, glede razmerja mej Irsko in Anglijo menda že zgotovil. Po tem načrtu dobi Irsko svoj parlament, samostojno policijsko upravo, sodnike pa imenuje parlament. Glede colnin bode Irsko podrejena angleškemu parlamentu, in v angleški parlament bode irski volil trideset zastopnikov. Irci so menda s tem načrtom zadovoljni in zgodilo se bode torej, da se poravnajo Irci in Angleži s pomočjo starčka Gladstonea.

Rumunija. — Vest, v kateri smo poročali, da je rumunska kulturna liga pozvala vsa srbska narodna društva, da pristopijo v balkansko zvezo, ki bi se postavila v bran proti nasilstvu Madjarov, se ne potrjuje.

Obrtnija.

Razstava v Plovdivu.

I.

V soboto se je otvorila vpričo zastopnikov družih držav razstava v Plovdivu. Na tej razstavi je pokazala Bolgarija svoj napredek zlasti v teku štirinajstih let, kar je osvobodena. Kdor ogleda to razstavo, čuditi se mora napredku bolgarskega naroda, posebno, če pomisli, koliko težav je imel še tačas prebiti. Kulturni razvoj so ovirali notranji razpori in pa vojska s Srbijo. Nas Slovence mora ta razstava zanimati iz večjih ozirrov. Bolgari so nam Slovencem najsorodnejši slovanski narod, in še zatorej se moramo posebno zanimati za njih napredek. Poleg tega se od Bolgarov tudi mi Slovenci lahko marsikaj učimo. Bolgari so jako delaven in varčen narod, hrepeneč jako po izobraženji. Razstava je pa baš plod njih delavnosti. Bolgarija pa tudi utegne postati trgovišče za naše izdelke. Na razstavi se bode videlo, kaj Bolgari pridelujejo in izdelujejo doma, kaj pa morajo dobivati od drugod. Po tem mi lahko uravnamo svojo trgovino in obrtnijo.

Bolgar ima velike sposobnosti za obrtnijo in kmetijstvo. Obrtnija je posebno razvita na obeh straneh Balkana. Že od nekdanj je hišna obrt v Bolgariji na precej visoki stopinji. Perilo, obleko, domače orodje in hišno opravo bolgarski kmetje izdelujejo doma. Že pod turško vlado so bili izdelki bolgarske hišne obrtnije na dobrem glasu po vsem Balkanu in so se izvažali v Makedonijo, Albanijo, Epir, Bosno in Hercegovino in pa celo v azijsko Turčijo. Poprej so se bolgarski izdelki odlikovali posebno po svoji trajnosti in nizki ceni.

Izdelovanje sukna je že dolgo precej na visoki stopinji, če tudi so priprave za izdelovanje sukna, še precej primitivne. Tudi pasarstvo je v Bolgariji na dobrem glasu, posebno izdelovanje vsakovrstnih vrvic za razno narodno nošo. Velik del sukna za turško vojsko je prejšnja leta dobivala turška vlada iz Bolgarije. Posebno v Samakovu so velike tovarne za sukno. Pa tudi v Slivnu je razvit ta obrt. Pasarsko blago posebno izdelujejo v Gabrovem, Trjavni, Kaloferu, Karlovu, Sopotu, Pirdopu in Samakovu. Izdelki se posebno izvažajo v Makedonijo in Albanijo. Dokler ni bilo carinskih ovir, so se izvažali tudi v Srbijo.

Posebno je pa znamenito izdelovanje preprog (čilimov). V to stroko spada tudi deloma izdelovanje narodne noše, kakor lepo pisanih predpasnikov. Ta obrt je jako stara in gotovo v Bolgarijo preneseno iz vzhodnih dežel. Posebno ženske se po zimi pečajo s to obrtnijo. Tesno v zvezi s to obrtnijo je barvarstvo. Barve pripravljajo Bolgari sami. Tudi je usnjarstvo v deželi precej razširjeno in nekateri izdelki na dobrem glasu.

Od nekdanj že slove Bolgari kot dobri vrtnarji, zidarji, tesarji, lončarji i. t. d. Mnogi gredo za delom

celo v daljne kraje in se morejo primerjati Italijanom. Bolgarski vrtnarji so znani po vsem Balkanu, posebno v Carigradu. Bolgarski obrt je v nekem prevratu. Dosedaj je bil znan le bolj hišni obrt, sedaj se pa začenjajo tudi tovarne, ki dobro vspevajo, ker so razmere za razvoj raznovrstnih obrtnij jako ugodne in je dežela jako bogata prirodnih pridelkov. Na razstavi je še združen stari hišni obrt z novodobno industrijo. Tu je videti mnogo, kar zanima narodopisca, umetnika, pa tudi novodobnega fabrikanta. Sedanja bolgarska vlada tudi jalo skrbi za povzdigo obrtnije in kmetijstva v deželi. Osnovalo je jedno obrtno in dve kmetijski šoli. Vspeh tega njenega prizadevanja je viden na razstavi. Prihodnjič hočemo nekoliko spregovoriti o mestu Plovdivu, potem bomo pisali podrobneje o razstavi sami.

Obrtnijske raznoterosti.

Mastne madeže iz baržuna odpraviš, če namočiš pavolo z očiščeno citronovo kislino in jo deneš na madež, ne da bi kaj pritiskal. To tako dolgo ponavljaš, da madež izgine, potem pa skrtači baržun. Dobro je pa tudi, če deneš nekaj terpentina na mehko sukno in s tem drgneš madež.

Petrolejske madeže odpraviš iz papirja in drugih snovij, če nanje položiš pivnega papirja, potem pomočiš z bencinom in natreseš magnezije. Na to zopet položi pivnega papirja in vrhu položi kako knjigo. Če madež še ni zginil, to še jedenkrat ponavljaš.

Kako se sčiste stekla? Siva in neprevidna mesta v steklih v oknih zmij z močnim jesihom, ali pa z razredčeno solno kislino, pa bodo zopet čista in prozorna.

Električno pridobivanje kovin. Ne le pridobivanje aluminija, temveč tudi pridobivanje drugih kovin se zadnji čas poskuša z električnim potom. Dosedaj izumljeni načini še niso popolni, ali upajo pa, da se bode s časom posrečilo dobivati kovine električnim potom precej ceneje, nego jih sedaj dobivajo na druge načine.

Izvažanje železnega blaga v Bolgarijo. Pričakovati je, da se bode vedno več železnega blaga iz Avstrije izvažalo v Bolgarijo. Sedaj se na bolgarskih trgih prevladujejo nemški izdelki, kateri so jako po ceni. Bolgari pa že spoznavajo, da je nemško blago dosti slabše od avstrijskega in zatorej vedno bolj povprašujejo po avstrijskem blagu. Posebno se stvari od litega železa že naročajo jedino iz Avstrije. Ko Bolgari sedaj na razstavi še bolje spoznajo avstrijske izdelke, bodo še bolj popraševali po njih.

Kmetijstvo.

Črtice za čebelarje.

II.

Čebel je več vrst. Po raznih knjigah se razne vrste priporočajo. Za razne kraje ugajajo različne vrste. Poskusi s tujimi čebelami se pa skoro nikjer niso posebno dobro obnesli. Rado se pripeti, da čebela, če se prepelje v drugi kraj, zgubi prejšnje dobre lastnosti. Tudi je sodba o tujih čebelah jako različna, tako da človek pač ne more lahko vedeti, če bi jih vpeljal. Tako

trdi Hilbert, da so kavkaške čebele lene, dočim jih Dathe hvali, da so jako pridne. Poskušnje požlahniti domače čebele s tujimi, se navadno niso dobro obnesle. Sploh je veliko poskušanje s tujimi čebelami čebelarju le v škodo. S takimi poskusi mora se pečati le tisti, ki čebele goji bolj iz veselja, nego zaradi dobička.

Sicer pa pri nas tudi ni treba dosti premišljevati o tujih čebelnih vrstah, ker ima naša domača kranjska čebela toliko izvrstnih lastnostij, kakor malokatera druga. Pridne so kranjske čebele tako, kakor nobene druge, poleg tega se pa tudi hitro plode. Nekateri panji rojijo celo po petkrat na leto. Baš v tem, da tolikokrat rojijo, vidijo nekateri napake kranjskih čebel. Ker pa čebelar lahko z umnim ravnanjem omeji zalego in roje, je kranjska čebela vsekako vsega priporočanja vredna.

Tuji svet se je z našimi kranjskimi čebelami seznanil pred kakimi tridesetimi leti. Od tedaj se jako poprašuje po njih in se posebno zelo izvažajo v Nemčijo, kjer s kranjskimi čebelami zboljšujejo domače pleme. Trdijo namreč, da polutani (bastardi) nemških in kranjskih čebel se odlikujejo s posebno pridnostjo. Izvažanje v tuje kraje, je pač najboljši dokaz, da so naše kranjske čebele dobre vrste.

Le v jedni lastnosti jih prekose nekatere tuje čebele. Ta lastnost pa pride le pri tistih v poštev, ki čebele goje le bolj za zabavo in potrato, nego zaradi dobička. Kranjska čebela ni posebno lepa.

Zaradi svoje lepote se priporočajo italijanska, banatska in pa ciperska čebela. Italijanska čebela se odlikuje z lepo barvo. Obročka na zadnjem delu čebele sta rudeča ali rumena, prav zadnji konec je črnkast. Troti so črni in imajo ozke rumene obročke. Pri mačici so obročki zadnjega dela rudečkasti ali rumenkasti, prav zadnji konec pa močno črn. Italijanska čebela pa ni tako pridna kakor naša, pa tudi tolikokrat ne roji.

Banatska čebela je precej podobna kranjski čebeli, samo, da je lepše barve. Hvalijo jo tudi še precej zaradi pridnosti.

Najlepša izmej vseh čebel je gotovo ciperska čebela. Svetlorumeni rudeče se spreminjajoči obročki se kaj lepo vidijo, posebno ker ima čebela sicer bele dlačice. S to čebelo je pa zaradi tega velika težava, ker silno rada pika. Treba je torej največje previdnosti pri ravnanji z njo. Jako lepa je tudi egipska čebela, pa je zelo lena in se torej nikakor ne more priporočati, da bi jo gojili.

Nemška čebela je pa le malo lepša ali pa nič od naše domače in je precej razširjena. Pridna je še precej, ali množi se pa jako počasi. Navadno daje na leto jeden roj, k večjemu dva roja. Velika redkost so pa že trije roji. To slabo stran nemške čebele dobro poznajo Nemci sami, za to so si že veliko prizadevali, kako bi jo mogli zboljšati z drugimi čebelami.

Ker je pri nas jako malo čebelarjev, ki bi čebelarili le za zabavo in je naša kranjska čebela pridna, zatorej smo prepričani, da naši čebelarji ostanejo pri domači vrsti, če tudi se z lepoto baš ne odlikuje. Skušali